

БЎЛҒУСИ ЎҚИТУВЧИЛАР КОММУНИКАТИВ ҚОБИЛИЯТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ПСИХОЛОГИК АСОСЛАРИ

Камолова Ширин Усаровна ЖДПИ катта
ўқитувчиси
Қобилова Насиба Исмаатжон қизи
Педагогика ва психология йўналиши 1-
босқич талабаси

Аннотация: Ушбу мақола бугунгикуннинг долзарб мавзуларидан бўлиб, Бўлажак ўқитувчиларда коммуникатив қобилиятларини шакллантиришнинг мазмун моҳияти масалаларига қаратилган. Бўлғуси ўқитувчиларнинг касбий хусусиятлари, касбий тайёргарлик жараёни ўрганилган ва педагогик қобилиятлар муаммосига асосланиб ёритилган.

Калит сўзлар: Комуникатив қобилият, педагогик қобилиятлар, тренинг, мулоқот, муомала, нутқ, фикр, одоб-ахлоқи, инсонпарварлик, муносабат, масъулиятли, талабчан, адолатли бўлиш, билимдонлик, ҳалоллик, ростгўйлик, ўқитувчи.

Бугунги кунда таълим соҳасига фақатгина ўқимишли, дипломга эга инсон эмас, балки педагогик коммуникатив қобилиятли воқеъликни олдиндан кўра оладиган, тўғри қарор қабул қилиш маҳоратига эга, ўз-ўзини ривожлантириш ва ўз устида тинимсиз ишлайдиган, оқил ва баркамол инсонни тарбиялаш муаммоси қўйилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси биринчи президенти И.А.Каримов “Юксак маънавият – енгилмас куч” асарида ўқитувчининг касбий фаолиятига шундай таъриф беради: “Барчамизга аёнки, инсон қалбига йўл, аввало таълим-тарбиядан бошланади. Шунинг учун қачонки бу ҳақда гап кетса, аждодларимиз қолдирган бебаҳо меросни эслаш билан бирга, оналаримиз қатори биз учун энг яқин бўлган яна бир буюк зот – ўқитувчи ва мураббийларнинг олижаноб меҳнатини ҳурмат билан тилга оламиз... Мухтасар қилиб айтганда, мактаб деган улуғ даргоҳнинг инсон ва жамият тараққиётидаги ҳиссаси ва таъсирини, нафақат ёшларимиз, балки бутун халқимиз келажагини ҳал қиладиган ўқитувчи ва мураббийлар меҳнатини ҳеч нарса билан ўлчаб, қиёслаб бўлмайди”. [1.69].

Ҳозирги замон мактаби муаллимлик шахси ва касбий фаолияти учун зарур бўлган сифат вафазилатларни эгаллаган, янгича фикрлайдиган коммуникатив қобилият эгаси бўлган, ижтимоий фаол бўлган педагогларни талаб қилмоқда. Ана шундай қатор муаммоларни ҳал этишнинг энг муҳим омилларидан бири бўлғуси ўқитувчиларнинг касбий хусусиятларини ва касбий тайёргарлик жараёнини мақсадга мувофиқ ташкил этишдир. Бу борада, Россия психологларидан Н.В. Кузмина, В. Сласенин, Ф.Н. Гоноболин, Ўзбекистонлик психолог олимлар томонидан олиб борилган тадқиқотлар замонавий ўқитувчилар учун энг зарур ҳислатларни аниқлаб олиш

имкониятини беради. Р.З.Гайнутдинов, М.Г.Давлетшин, С.Жалилова, А. Жабборов, М.Капанова ва бошқалар томонидан олиб борилган илмий тадқиқот ишларида ҳам ўқитувчилик касби ва таълим жараёнига доир муаммолар кенг тадқиқ этилган.

Таълим-тарбиянинг мақсад ва вазифалари мазмун жиҳатдан ўзгармоқда. Ўзбекистон Президентининг бир қатор фармонлари Республика Олий кенгашининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни оила, жамият, давлат олдидаги маъсулиятини англаб етадиган ҳар томнлама камол топган шахсни вояга етказиш, Ватаним деб элим деб яшайдиган ва меҳнат қиладиган ёшларни тарбиялаб, ўқитиб, камол топтириш вазифаларини белгилаб беради.

Шунга биноан мамлакатимиз таълими соҳасида амалга оширилаётган ислохатларнинг устувор йўналишларидан бири ҳам кадрлар тайёрлаш сифатини жаҳон талаблари даражасига етказишдир.

Ўқитувчилик касби - ахлоқий характерга эга бўлган инсонпарвар касблардан бири бўлиб, ўқувчиларга инсоний муносабатда бўлиш ўқитувчи фаолиятининг асосий тамойили ҳисобланади. Бу ўқитувчидан болаларни севиш, уларни кадр-қимматини ҳурмат қилиш, шўхликларига бардошли бўлиш, уларни жисмоний ва ахлоқий мажруҳ этувчи нарсаларга муросасиз бўлишни талаб этади. Ўқитувчининг одоб-ахлоқи, инсонпарварлиги– болаларнинг келажаги учун ғамхўрлик қилиш, уларни ҳаётга ижтимоий ва меҳнат фаолиятига тайёрлашга интилишида намоён бўлади. Хушёрлик, педагогик муомала, диққат-этиборли бўлиш, болаларни севиш, уларга яхшилик қилиш, ўқитувчилик бурчини англаш, масъулиятли, талабчан ва адолатли бўлиш, билимдонлик, ҳалоллик, росғўйлик кабилар ўқитувчига хос касбий ахлоқий фазилатлардир.

Педагогик қобилият – бу қобилият турларидан бири бўлиб, кишининг педагогик фаолиятга яроқлилигини ва шу фаолият билан муваффақиятли шуғуллана олишини аниқлаб беради.

Узоқ йиллар олиб борилган тадқиқотлар педагогик қобилиятлар мураккаб ва кўпқиррали психологик билимлардан иборатлигини кўрсатиб берди. Ана шу тадқиқот маълумотларидан фойдаланиб, педагогик қобилиятлар тузилишида муҳим ўрин эгаллайдиган қатор компонентларни ажратиш кўрсатиш мумкин:

-коммуникатив қобилияти - бу болалар билан мулоқотда бўлишга, ўқувчиларга ёндашиш учун тўғри йўл топа билишга, улар билан педагогик нуқтаи-назардан мақсадга мувофиқ ўзаро алоқа боғлашга педагогик тактнинг мавжудлигига қаратилган қобилиятдир. [4.79].

Коммуникатив қобилиятлар, сўз, фикр – туйғу орқали муносабат, ўзаро фикр алмашув, фаҳм-идрокли бўлиш, турли қобилият кўринишлари, қирралари иқтидорлигига эга бўлиш, динамизм (ҳаракатчанг), фаол, олға силжиш; эмоционал (ҳис-туйғу жўшқин), қатъиятлик, кунт, сабот – чидамли; келажакка ишонч (келажакни кўра билиш), этиборли, нуфузли бўлиш (ўз таъсирчанлиги билан маҳлиё, мафтун эта билиш), Педагогик техника ўз-ўзини бошқара олиш, бошқалар билан алоқа – муносабат ўрната олиш каби

малакаларига эга бўлиш таълим-тарбия самарадорлигини таъминлашни кафолатлайди.

Махсус педагогик қобилиятлари ичида шундайлари ҳам борки, уларни аниқ ўқитувчилик ёки тарбиячилик фаолиятига мансуб деб ажратиб бўлмайди. Негаки, улар ҳар иккаласи учун ҳам бир ҳилда зарурдир. Бу нарса - педагогик мулоқот, муомаладир. Психолог олим В.А.Кан-Калик бундай қобилиятни тадқиқ қилиб шундай ёзган эди. “Педагогик иши ўз тузилишида икки юздан ортиқ тузилмани ташкил қилади. Мулоқот унинг энг мураккаб томонларидан биридир, негаки у орқали педагогик фаолиятнинг энг асосий мақсади - ўқитувчи шахсининг ўқувчи шахсига тўсири амалга оширилади.

Педагогнинг муҳим маҳоратларидан яна бири ўқувчилар билан узоқ ва самарали таъсир ўтказишни ташкил этишидир”. Одатда бу маҳоратни педагогнинг коммуникатив қобилияти билан боғлайдилар. Касбий педагогик мулоқотига эга бўлиш - шахслараро мулоқотга тегишли бўлган педагог шахсининг муҳим томонидир. [5.92].

Айтиб ўтиш жоизки, педагогик мулоқот чоғида намоён бўладиган коммуникатив қобилият - бу болалар таълим ва тарбияси билан боғлиқ педагогик таъсир доирасида ўзига хос равишда намоён бўлувчи муомала қобилиятидир. Шулардан келиб чиққан ҳолда, шундай хулоса қилиш мумкин:

Биринчидан, инсоннинг барча коммуникатив қобилиятлари ҳам бирдек намоён бўлавермайди ва педагог учун бирдек зарур бўлмайди. Иккинчидан, педагог эгаллаши лозим бўлган бир қатор коммуникатив малака ва кўникмалар борки, улар бошқа касбдаги кишилар учун муҳим аҳамиятга эга эмас. Жумладан, инсоннинг бошқа кишиларни тушуна олиши, ўз-ўзини англаши, мулоқот жараёнида тўғри баҳолаши, тўғри қабул қилиши, бошқа одамлар билан тўғри муносабатга кириша олиши, ўз-ўзига нисбатан талабчан бўлишидир. [4.23].

Ҳар бир ажратилган коммуникатив қобилиятлар гуруҳини батафсил кўриб чиқиб, шу билан бирга педагогик мулоқот даврида бу қобилиятларнинг яхши ривожланмаганлиги сабабли юзага келиши мумкин бўлган муаммоларни кўрсатиб ўтаемиз.

Демак, бугун олий таълимда таҳсил олаётган ҳар бир талаба энг аввало ўқув-тарбия жараёнида ўзининг коммуникатив қобилиятларини риволантиришга эътибор беришлиги, кўпроқ китоблар мутоала қилиш ўртоқлари билан дўстона мулоқотда бўлиши, ўзаро фикр алмашишлари, мавзуга доир муаммони таҳлил қилишлари лозим бўлади.

Инсонни инсон томонидан билиш - инсонни шахс сифатида умумий баҳолашдир. У одатда бир кўришда олинган таъсиротлар натижасида жамланиб, унинг шахсини айрим томонлари, мотивлари, ва келгуси режаларини баҳолаш; ташқи кўриниш ва одамнинг ички ҳиссиётлари ўзаро боғлиқлигини баҳолаш; жеслари, имо-ишоралари, мимика ва пантомимикаларни ўқиб билишда намоён бўлади.

Одамни ўз-ўзини билиши ўз билимларини, ўз қобилиятларини, ўз характерини ва бошқа шахснинг ўзидаги хусусиятларини баҳолаш; сирдан

караганда одам қандай қабул қилинади ва у бошқа одамлар кўзида қандай намоён бўлишини била олишдир.

Педагогик мулоқотнинг махсус жиҳатининг намоён бўлиши, педагог томонидан рағбатлантириш ва жазолаш усулининг қўлланишидир. Агар рағбатлантириш ёки жазолаш хизматга яраша одилона бўлса, улар ўқувчиларнинг ютуқларини қўллаб қувватлайдилар.

Ушбу мулоҳазалардан кўриниб турибдики, талабаларда коммуникатив қобилиятларини шаклланиши уларда мажбурият ва жавобгарлик ҳиссининг таркиб топиши билан боғлиқдир. Уларда ана шундай сифат ва кечинмалар тўла шаклланган бўлса, билимларни эгаллаш ёки касбий камолоти учун ҳеч нарса тўсиқ бўла олмайди. Бўлажак ўқитувчилар коммуникатив қобилиятини ривожлантириш мумкин бўлган жараёндир. Уларни шакллантиришда ижтимоий-психологик тренинг яхши натижа беради.

Педагогик этика ёки коммуникатив қобилият нуқтаи назаридан ҳар-бир бўлғуси ўқитувчи ўз билим малака ва кўникмалари моҳиятини тарғиб этувчи маълумотни аудиторияга етказаетганда қуйидагиларга эътибор бериши кўзда тутилади;

- ўқитувчи ва ўқувчи ўртасидаги коммуникатив алоқага эътибор қаратиш;

- ўқитувчи ҳар-бир жумлани тўғри тушуна олиши;

- касбий педагогик мулоқотига эга бўлиш - шахслараро мулоқотга кириша олиш;

- диққат билан тинглаш техникасига риоя қилиш;

- овоз ва товуш имкониятларидан тўғри фойдалана олиш;

- ўз-ўзини англаши, мулоқот жараёнида тўғри баҳолаши, тўғри қабул қилиши;

- талабалар билан тўғри муносабатга кириша олиши;

- ўз-ўзига нисбатан талабчан бўлиш;

- талабалар билан ижтимоий-психологик тренинглар ўтказиш;

- белгиланган мақсадга эришиш учун зарур билимларни танлаш сўз ўйини ва тадбирлар ўтказиш;

- мулоқот жараёни мониторингини яратиш кабилар.

Ушбу келтирилган масалалардан ҳар бирининг “салмоғи”ни аниқлаш, уларни яхлитбир тизим - “мажмуа”га бирлаштириш-бўлғуси педагог коммуникатив қобилиятларини шаклланиши самарали ҳал этилади.

Юқорида қайд этилганлардан шуни хулоса қилиб айтиш мумкинки, бу мақсад ва вазифаларнинг ҳал этилиши ўқитувчиларни замон билан ҳамнафас бўлишга, ўзининг коммуникатив қобилиятларини шакллантирибгина қолмасдан, ёшларни тарбиялаш дарди билан яшаш ва келажакни аниқ кўра олишга ўргатади. Ҳар-бир ўқитувчи шахсида мамлакатимизнинг долзарб муаммоларини, мақсад ва вазифаларини виждонан тасаввур қилиб, аниқ бажариб бориши учун шижоат билан ўз имконияти, билими, тажрибаларини ишга солишга ўргатади ҳамда педагогик фаолиятга ижодий ёндашиш малакаларига эга бўлишни тарбиялайди. Педагогик Коммуникатив қобилиятга амал қилишда ўқитувчи касбий жиҳатдан ўзлигини англаган

холда талаба шахсини кўра олиши ва унинг фикр ўйлари, ташвиш-кувончларига эга бўла олиш, аудиториянинг қизиқишлари ва манфаатларини илмий-ижодий ёндошуви ҳозирги замон ўқитувчисидан олий инсоний фазилатларни талаб қилади. Чунки таълим-тарбия жараёни бўлажак ўқитувчилардан коммуникатив қобилиятларини шакллантиришга йўналтирилиши ва ўқув жараёнининг натижаси идеал билан қиёсланиши лозим.

Адабиётлар рўйхати:

1. Э. Ғозиев. Педагогик психология асослари. - Т. 1997 й. 79. б
2. В. А. Кан Калик. Учителю о педагогическом общении. М.: Просвещение. 1987 г. 92 с.
3. Камолова Ш. Ў. Шахс камолоти босқичлари ва уларга мос дунёқарашнинг шаклланиши // Соғлом авлод учун. – Тошкент, – 2008. - № 12. – Б. 10-11.
4. Камолова Ш. Ў. Шахс интеллектуал камолотида илмий дунёқарашни юксалтириш технологиясидан фойдаланиш // (Ўқув-услугий қўлланма). – Тошкент, 2009. – 100 бет.
9. Камолова Ш. Ў. Илмий дунёқарашни ривожлантиришда синчковлик // Бошланғич таълим. – Тошкент, 2009. - № 5. – Б. 10-11.
10. Камолова Ш. Ў., Чиманов А. Б. Талабалар илмий дунёқарашини шакллантириш // Таълим тизимида ижтимоий-гуманитар фанлар. – Тошкент, 2009. – Б. 107-109.
11. Камолова Ш. Ў., Ахмедова Н. Талаба шахси шаклланишида соғлом турмуш тарзи // Муғаллим ҳем Узликсиз билимлендириш илмий-методикалық журнал. – Нукус, 2009. № 1. – Б. 57-59.
12. Камолова Ш. Ў. Талабалар интеллектуал салоҳиятини юксалтиришнинг педагогик-психологик жихатлари // (Ўқув-услугий қўлланма) – Тошкент, 2010. – 68 бет.
13. Камолова Ш. Ў., Мунарова Р. Ў. Уровни совершенство личности // Исследователь научный журнал. – Қозоғистон, 2010. № 5 (49). – Б. 100-105.
14. Камолова Ш. Ў. Идея воспитания и развития мировоззрения молодёжи в образовательной программе Ибн Сины // Исследователь научный журнал. – Қозоғистон, 2010. № 9 (53). – Б. 116-118.
15. Камолова Ш. Ў., Мунарова Р. Ў. Бўлажак ўқитувчилар дунёқарашини юксалтириш // Бошланғич таълим. – Тошкент, 2010. № 8. – Б. 4.
16. Камолова Ш. Ў., Мунарова Р. Ў. Ўз-ўзини тарбиялаш – баркамол авлод иқтидорини шакллантирувчи куч // Бола ва Замон. Научно-популярный журнал детского и возрастное консультирования. – Тошкент, № 3-4 2010. Б. 30-31.
17. Камолова Ш. Ў. Роль общечеловеческих ценностей в формировании научного мировоззрения и гармонично развитой личности // Вестник Университета Российской Академии Образования. – Москва РФ, 2011. - № 3. - Б. 46.

[MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING BILISH QOBILİYATLARINI RIVOJLANTIRISH](#), Журнал Педагогики и психологии в современном образовании: № 3 (2021): Zamonaviy ta'limda Pedagogika va psixologiya fanlari

- 19.Malikaxon Qodirova, МАШҒУЛОТЛАР ВА УЛАРНИНГ БОЛА ИДРОКИНИ ШАКЛЛАНИШИДАГИ АҲАМИЯТИ, Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 1 (2021): Zamonaviy ta'limda pedagogika va psixologiya fanlari
- 20.Malikaxon Qodirova, О'СМИРЛАР ПСИХОЛОГИЯСИ ВА О'СМИР ХУЛОҚАТВОРИНИНГ О'ЗИГА НОСЛИГИ, Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 3 (2021): Zamonaviy ta'limda Pedagogika va psixologiya fanlari
- 21.Malikaxon Qodirova, АГРЕССИЯНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ, Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 3 (2021): Zamonaviy ta'limda Pedagogika va psixologiya fanlari
- 22.Malikaxon Qodirova, ВОСПРИЯТИЕ " Я " У ДЕТЕЙ, Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 1 (2020): Journal of Pedagogy and psychology in modern education
- 23.Malikaxon Qodirova, ЧЕЛОВЕК И СТРЕСС, Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 1 (2020): Journal of Pedagogy and psychology in modern education
- 24.Jumanova, N. (2021). ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОБУЖДЕНИЯ БОЛЬШОЙ ГРУППЫ ДЕТЕЙ ЛЮБОВЬ К ЛИТЕРАТУРЕ. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 1(1). извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/1366>
- 25.Jumanova, N. (2021). ПРОФИЛАКТИКА ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ДЕФЕКТОВ В РАЗВИТИИ ЛИЧНОСТИ. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 1(1). извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/1365>
- 26.Nasiba Jumanova, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ АКТИВАЦИИ, УСКОРЕНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ, Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: Том 1 № 1 (2021): Zamonaviy ta'limda pedagogika va psixologiya fanlari
- 27.Obidova, D., & Nasiba, J. ANALYSIS OF THE ACTIVITIES OF HEALTH CARE INSTITUTIONS: PROSPECTS FOR THE APPLICATION OF PSYCHOLOGICAL KNOWLEDGE.
- 28.Sherboevna, N. J. (2020). THE USE OF INTEGRATED TECHNOLOGIES IN THE CULTIVATION OF CHILDREN'S SPEECH IN PRESCHOOL EDUCATION. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol, 8(2).
- 29.Dilfuza Qarshiboyeva, КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ У ПОДРОСТКОВ, Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 1 (2021): Zamonaviy ta'limda pedagogika va psixologiya fanlari
- 30.Dilfuza Qarshiboyeva, IMPORTANCE OF PSYCHOLOGICAL KNOWLEDGE IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES, Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: Том 1 № 4 (2021): Zamonaviy ta'limda Pedagogika va psixologiya fanlari
- 31.Qarshiboyeva, D. (2021). ЁШЛАРНИ КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШДА ИЛМИЙ ИЗЛАНИШЛАР ҲАҚИДАГИ БИЛИМЛАР

УЗЛУКСИЗЛИГИ. *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании*, (2). извлечено от

<https://art.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/2906>

32.Toshpo'latova, N. (2021). СНЕТ ТИЛИ ФАНЛАРИНИ О'QITISHDA О'QUVCHINING INDIVIDUAL PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARINI HISOBGA OLISH USULLARI. *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании*, (2). извлечено от

<https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/3073>

33.Nodira Toshpo'latova, ПРИ ОБУЧЕНИИ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ - УЧИТЫВАТЬ ПСИХИКУ УЧАЩИХСЯ, *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 1 (2021): Zamonaviy ta'limda pedagogika va psixologiya fanlari*

34.Nodira Toshpo'latova, ТАЪЛИМ МУАССАСАСИ РАЎБАРИНИНГ МУЛОҚОТИ ТАЪЛИМ САМАРАДОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ ОМИЛИ СИФАТИДА, *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 3 (2021): Zamonaviy ta'limda Pedagogika va psixologiya fanlari*

35.Ахмедова Насиба Ачиловна, СОҒЛОМ МУЎЖИТ –СОҒЛОМ ОИЛА ТАЯНЧИ.<https://history.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/2966/1982>

36.Kamolova, S. (2022). ЎҚИТУВЧИ ПЕДАГОГИК ҚОБИЛИЯТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ПСИХОЛОГИК АСОСЛАРИ. *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании*, 2(5). извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5114>

37.Shirin Kamolova, РАСШИРЕНИЕ И РАЗВИТИЕ НАУЧНОЕ МИРОВОЗЗРЕНИЕ СТУДЕНТОВ, *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 1 (2020): Journal of Pedagogy and psychology in modern education*

38.Shirin Kamolova, САМОВОСПИТАНИЕ – ОСНОВА ФОРМИРОВАНИЯ ГАРМОНИЧНО – РАЗВИТОГО ПОКОЛЕНИЯ, *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 1 (2020): Journal of Pedagogy and psychology in modern education*

39.Shirin Kamolova, ПРЕЕМСТВЕННОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ МИРОВОЗЗРЕНИЯ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ ОБЩЕЧЕЛОВЕЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ, *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 1 (2021): Zamonaviy ta'limda pedagogika va psixologiya fanlari*

40.Shirin Kamolova, THE ROLE OF UNIVERSAL AND SCIENTIFIC VALUES IN THE SPIRITUAL DEVELOPMENT OF FUTURE TEACHERS, *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 2 (2021): Журнал педагогика и психологии в современном образовании*

41.Shirin Kamolova, ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ В ОБРАЗОВАНИИ ЯВЛЯЕТСЯ ТРЕБОВАНИЕМ СЕГОДНЯШНЕГО ДНЯ, *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 2 (2021): Журнал педагогика и психологии в современном образовании*

42.Shirin Kamolova, IMPLEMENTATION OF PEDAGOGICAL ETHICS IN FUTURE TEACHERS, *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 3 (2021): Zamonaviy ta'limda Pedagogika va psixologiya fanlari*

43. Shirin Kamolova, [АВЕСТОДА АХЛОҚИЙ ИДЕАЛ ВА УНИНГ ИЖТИМОЙ-ПСИХОЛОГИК КЎРИНИШЛАРИ](#), *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 3 (2021): Zamonaviy ta'limda Pedagogika va psixologiya fanlari*
44. Po'latova, N. (2022). ОТМ ИЛМИЙ ВА ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТИНИНГ МАЗМУН МОҲИЯТИ. *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 2(5)*. извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5113>
45. Nazira Po'latova, [ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ КАК ФАКТОР ДУХОВНОГО СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЛИЧНОСТИ](#), *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 1 (2021): Zamonaviy ta'limda pedagogika va psixologiya fanlari*
46. Nazira Po'latova, [ЁШЛАРНИ ОИЛАВИЙ ХАЁТГА ТАЙЁРЛАШДА ИБН СИНО ИЛМИЙ МЕРОСИДАН ФОЙДАЛАНИШ](#), *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 2 (2021): Журнал педагогика и психологии в современном образовании*
47. Mamaraimova, R. (2022). ЎҚУВ ЖАРАЁНИНИНГ ИНТЕРФАОЛ МЕТОДЛАР ЁРДАМИДА ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ МАЗМУН МОҲИЯТИ. *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 2(5)*. извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5112>
48. Ra'no Mamaraimova, [КИЧИК МАКТАБ ЁШИ ЎҚУВЧИЛАР КОМПЕТЕНТЛИК ХУСУСИЯТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ БАЎЗИ ЖИҲАТЛАРИ](#), *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 2 (2021): Журнал педагогика и психологии в современном образовании*
39. Abdurasulov, R. (2022). ПСИХОЛОГИЯДА СПОРТЧИ ШАХСИ ХАРАКТЕРИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ. *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 2(5)*. извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5110>
40. Rustam Abdurasulov, [ШАХСНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ШАРҚ ЯККАКУРАШИ МАШҒУЛОТЛАРИНИНГ ИЖТИМОЙ - ПСИХОЛОГИК МАСАЛАЛАРИ](#), *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании: № 2 (2021): Журнал педагогика и психологии в современном образовании*
41. Jumanova, N., & Abduvalieva, N. A. (2022). ВО'ЛАЖАК О'QITUVCHILARDA KASBIY KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISH. *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 2(5)*. извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5107>
42. Abdurasulov, R. (2022). ПСИХОЛОГИЯДА СПОРТЧИ ШАХСИ ХАРАКТЕРИ ШАКЛЛАНИШИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ. *Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, 2(5)*. извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index30php/ppmedu/article/view/5109>

43. Abdurasulov, R. (2022). ПСИХОЛОГИЯДА СПОРТЧИ ФАОЛИЯТИДА МОТИВАЦИЯНИНГ АҲАМИЯТИ. *Журнал Педагогикаси ва психологияси в современном образовании*, 2(5). извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5108>
44. Hamdamov, X. (2022). МНОГОЗНАЧИТЕЛЬНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ ВОЕННОЙ ПСИХОЛОГИИ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ВОЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ. *Журнал Педагогикаси ва психологияси в современном образовании*, 2(5). извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5106>
45. Qodirova, M. (2022). O‘SMIRLAR TARBIYASINING QIYINCHILIK XUSUSIYATLARI VA ULARNING KELIB CHIQUISH SABABLARI. *Журнал Педагогикаси ва психологияси в современном образовании*, 2(5). извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5105>
46. Kamolova, S. (2022). ЁШЛАРНИ МАЪНАВИЙ БАРКАМОЛЛИК РУҲИДА ТАРБИЯЛАШНИНГ ПСИХОЛОГИК АСОСЛАРИ. *Журнал Педагогикаси ва психологияси в современном образовании*, 2(6). извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5191>
47. Shirin Kamolova, [РАСШИРЕНИЕ И РАЗВИТИЕ НАУЧНОЕ МИРОВОЗЗРЕНИЕ СТУДЕНТОВ](#), *Журнал Педагогикаси ва психологияси в современном образовании: № 1 (2020): Journal of Pedagogy and psychology in modern education*
48. Shirin Kamolova, [САМОВОСПИТАНИЕ – ОСНОВА ФОРМИРОВАНИЯ ГАРМОНИЧНО – РАЗВИТОГО ПОКОЛЕНИЯ](#), *Журнал Педагогикаси ва психологияси в современном образовании: № 1 (2020): Journal of Pedagogy and psychology in modern education*
49. Shirin Kamolova, [ПРЕЕМСТВЕННОСТЬ ФОРМИРОВАНИЯ МИРОВОЗЗРЕНИЯ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВЕ ОБЩЕЧЕЛОВЕЧЕСКИХ ЦЕННОСТЕЙ](#), *Журнал Педагогикаси ва психологияси в современном образовании: № 1 (2021): Zamonaviy ta'limda pedagogika va psixologiya fanlari*
50. Shirin Kamolova, [THE ROLE OF UNIVERSAL AND SCIENTIFIC VALUES IN THE SPIRITUAL DEVELOPMENT OF FUTURE TEACHERS](#), *Журнал Педагогикаси ва психологияси в современном образовании: № 2 (2021): Журнал педагогикаси ва психологияси в современном образовании*
- Shirin Kamolova, [ЎҚИТУВЧИ ПЕДАГОГИК ҚОБИЛИЯТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ПСИХОЛОГИК АСОСЛАРИ](#), *Журнал Педагогикаси ва психологияси в современном образовании: Том 2 № 5 (2022): Журнал педагогикаси ва психологияси в современном образовании*
51. Shirin Kamolova, [ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ МЕТОДОВ В ОБРАЗОВАНИИ ЯВЛЯЕТСЯ ТРЕБОВАНИЕМ СЕГОДНЯШНЕГО ДНЯ](#), *Журнал Педагогикаси ва психологияси в современном образовании: № 2 (2021): Журнал педагогикаси ва психологияси в современном образовании*
52. Shirin Kamolova, [АВЕСТОДА АХЛОҚИЙ ИДЕАЛ ВА УНИНГ ИЖТИМОЙ- ПСИХОЛОГИК ҚЎРИНИШЛАРИ](#), *Журнал Педагогикаси ва психологияси в современном образовании: № 3 (2021): Zamonaviy ta'limda Pedagogika va psixologiya fanlari*